

INSPEKTION AF HANDICAP- TILGÆNGELIGHED I ØSTERBROHUSET ENDELIG RAPPORT

**INSPEKTION AF HANDICAP-
TILGÆNGELIGHED I
ØSTERBROHUSET
ENDELIG RAPPORT**

KØBENHAVNS KOMMUNE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	8
2. GENERELT OM INSPEKTIONEN	10
BAGGRUNDEN FOR BORGERRÅDGIVERENS INSPEKTIONSVIRKSOMHED	10
FORLØB OG INDHOLD (METODE)	10
REAKTIONSMIDLER OG BEDØMMELSESGRUNDLAG	11
SKRIFTLIGE KILDER (MODTAGET DOKUMENTATION MV.)	12
3. SAMMENFATNING	14
4. GENERELT OM TILGÆNGELIGHED	16
BEDØMMELSESGRUNDLAGET	16
HANDICAPBEGREBET	19
5. DE FYSISKE RAMMER	22
5.1 INDLEDNING	22
5.2 HANDICAPPARKERING	23
5.3 INDGANGSPARTI	24
5.3.1 ADGANGSVEJ TIL HOVEDINDGANG	24
5.3.2 HOVEDINDGANG	25
5.4 GANGAREAL	27
5.4.1 FOYER	27
5.4.2 CAFÉ	27
5.4.3 TRAPPER	28
5.5 MØDELOKALER	28
5.6 SKILTNING	29
5.7 HANDICAPTOILET	29
5.8 BADE- OG OMKLÆDNINGSRUM	31
5.9 ELEVATOR	33
5.10 SPORTSBANER	34
5.10.1 BRANDDØRE	35
BILAG	38
BORGERRÅDGIVERENS KRITIKSKALA	38
RETSKILDER OG ØVRIGT BEDØMMELSESGRUNDLAG	39

I. INDLEDNING

Denne rapport indeholder Borgerrådgiverens endelige vurderinger og bedømmelser i anledning af Borgerrådgiverens inspektion den 26. januar 2012 af Østerbrohuset under Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Rapporten, som afslutter inspektionen, blev i første omgang udfærdiget i 2012 og sendt til forvaltningen med henblik på eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

Østerbrohusets brugerbestyrelse meddelte som tilbagemelding på den foreløbige rapport, at man ønskede at følge op årligt i forhold til de fremsatte anbefalinger og egne ønsker til øget tilgængelighed.

Jeg kan nu på baggrund af de årlige tilbagemeldinger i den anledning konstatere, at Østerbrohusets tilgængelighedsniveau er forbedret væsentligt. Jeg har på den baggrund besluttet at gøre rapporten endelig, hvormed tilsynet også formelt set er endegyldigt afsluttet.

Rapporten er inddelt i en generel del om Borgerrådgiverens generelle egen drift-undersøgelser, denne undersøgelses metode mv. samt dokumentationsgrundlaget i kapitel 2 og en speciel del med beskrivelser, analyser og konklusioner vedrørende netop denne undersøgelse i kapitlerne 4 og frem.

Kapitel 3 indeholder et resumé, hvori de væsentligste forhold er gengivet.

Bagest er som bilag optrykt Borgerrådgiverens kritikskala og en oversigt over retskilder og andet bedømmelsesgrundlag.

Borgerrådgiveren september 2015

Johan Busse
Borgerrådgiver

2. GENERELT OM INSPEKTIONEN

BAGGRUNDEN FOR BORGERRÅDGIVERENS INSPEKTIONSVIRKSOMHED

På mødet i Borgerrepræsentationen den 14. december 2006 blev det besluttet at udvide Borgerrådsgiverens kompetence fra 1. januar 2007 med adgang til at tage sager op til undersøgelse på eget initiativ (egen drift-kompetence) (BR 565/06).

Beslutningen var en udmøntning af budgetaftalen for 2007 af 18. september 2006, hvori blandt andet følgende er anført:

”Uafhængigt tilsyn ved udvidelse af Borgerrådsgiverens kompetence
På baggrund af den fremførte kritik af forholdene på kommunale plejehjem ønsker parterne at sikre et uafhængigt tilsyn og behandling af klager over grove og væsentlige fejl på plejehjemsområdet og generelt i kommunen. Parterne er enige om pr. 1. januar 2007 at udvide Borgerrådsgiverens kompetence med en egen driftfunktion, således at borgerrådsgiveren – i lighed med Folketingets Ombudsmand – får adgang til at tage sager op af egen drift m.v.”

Udvidelsen indebærer adgang for Borgerrådsgiveren til at tage konkrete sager op på eget initiativ, når der må formodes at foreligge et principielt aspekt, eller såfremt der efter de foreliggende oplysninger må antages at være tale om grove eller væsentlige fejl. Endvidere indebærer kompetencen en adgang til at gennemføre generelle undersøgelser af udvalgte forvaltningsområder efter samråd med Borgerrådsgiverudvalget samt til som en stikprøvekontrol at foretage inspektion af institutioner eller virksomheder samt tjenestesteder, der hører under Borgerrepræsentationens virksomhed.

I beslutningsgrundlaget for udvidelsen af Borgerrådsgiverens kompetence med egen drift-virksomhed er anført, at ”inspektionerne vil blive gennemført som en stikprøvekontrol i en dybtgående form med efterfølgende udarbejdelse af en inspektionsrapport. Værdien af inspektionsvirksomheden ligger dels i en grundig undersøgelse af udvalgte institutioner og lign., dels i opfølgningen og vejledningen konkret og generelt i den efterfølgende inspektionsrapport.”

Borgerrådsgiverudvalget og Borgerrådsgiveren drøftede den 28. januar 2011 en plan for udmøntningen af egen drift-kompetencen i 2011 for så vidt angår syv generelle undersøgelser og fem inspektioner. Den plan for egen drift-projekter, som Borgerrådsgiveren forelagde udvalget, var holdt i overskrifter og tidspunkter angivet i måneder. Valget af nærmere undersøgelsestemaer, undersøgelsesternes genstand og den nærmere tilrettelæggelse er Borgerrådsgiverens eget, jf. nedenfor. Borgerrådsgiverens generelle egen drift-undersøgelser planlægges dels ud fra generelle kriterier som administrationsområdernes omfang, væsentlighed og betydning for borgerne samt repræsentativitet med henblik på at bidrage til generel vejledning, dels ud fra eventuelle konkrete indikationer på utilfredsstillende forhold.

Denne undersøgelsesrapport er en udmøntning af udvidelsen af Borgerrådsgiverens opgaver og drøftelsen i Borgerrådsgiverudvalget.

FORLØB OG INDHOLD (METODE)

Borgerrådsgiverens inspektioner indledes med en varsling af inspektionen over for inspektionsstedet (institutionen, plejehjemmet, bostedet mv.) samt af forvaltningens direktion og eventuelle øvrige interessenter (tilsynsenheder, bruger- og pårørenderåd, ældreråd og lignende). Samtidig med varslingen, som normalt sker 4-6 uger før selve inspektionen, beder Borgerrådsgiveren inspektionsstedet om ved opslag at gøre beboere og brugere opmærksom på inspektionen med henblik på, at disse kan få en samtale med Borgerrådsgiveren og hans medarbejdere under inspektionen.

Borgerrådgiveren oplyser forud for inspektionen om de temaer, som danner grundlag for inspektionen. Temaerne svarer til den indholdsmæssige del af indholdsfortegnelsen i denne rapport.

Nogle inspektioner vil være meget omfattende, mens andre vil være målrettede mod nærmere udvalgte forhold. Dette er forudsat ved udvidelsen af Borgerrådgiverens kompetence, hvor det er anført, at ”det vil være hensigtsmæssigt, at inspektionerne målrettes udvalgte temaer for at komme mere til bunds. Der kan f.eks. arbejdes med større inspektioner, der bredt omfatter relevante forhold, og mindre inspektioner, der omfatter færre forhold, som er udvalgt på baggrund af konkrete indikationer af behov for undersøgelse.” (BR 565/06)

Borgerrådgiveren beder samtidigt om at modtage forskelligt baggrundsmateriale vedrørende inspektionsstedet så som kort, skitser eller bygningstegninger, vedligeholdelsesplaner, husordener og andre interne regler, beskrivelser af institutionen mv., retningslinjer for eventuelle bruger- og pårørenderåd eller lignende, værdigrundlag og lignende skriftligt materiale.

På inspektionsdagen afholdes møder med inspektionsstedets ledelse og medarbejderrepræsentanter samt møder med eventuelle bruger- og pårørenderåd og lignende, som måtte ønske det. Borgerrådgiveren foretager desuden en rundgang på inspektionsstedet efter Borgerrådgiverens nærmere valg. Rundgangen danner baggrund for beskrivelsen og vurderingen af inspektionsstedets fysiske rammer.

I relevante tilfælde kan Borgerrådgiveren på selve inspektionsdagen anmode om at låne udvalgt sagsmateriale, f.eks. vedrørende magtanvendelse, plejeplaner, handleplaner eller lignende med henblik på en nærmere undersøgelse.

Selve inspektionen er således udgangspunktet for Borgerrådgiverens indsamling af visuelle indtryk og konstateringer samt faktuelle oplysninger om inspektionsstedet og mere personlige opfattelser fra beboere, brugere og medarbejdere.

På baggrund af den informationsindsamling som sker under selve inspektionen, udarbejder Borgerrådgiveren en foreløbig rapport, som sendes til forvaltningen med henblik på forvaltningens og inspektionsstedets eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

Den foreløbige rapport vil også indeholde de udtalelser (herunder kritik/henstilling), som Borgerrådgiveren forventer at fremkomme med, men disse har netop en foreløbig karakter, eftersom faktuelle oplysninger i rapporten kan korrigeres gennem forvaltningens bemærkninger. Forvaltningen informeres således allerede på dette tidspunkt om det forventede udfald af undersøgelsen. Efter modtagelse af forvaltningens eventuelle bemærkninger, indarbejder Borgerrådgiveren forvaltningens bemærkninger til de faktiske forhold og foretager eventuelle ændringer i undersøgelsens konklusioner, som disse måtte give anledning til. Borgerrådgiveren udarbejder på denne baggrund den endelige rapport. Rapporten er stilet til den involverede forvaltning og inspektionsstedet.

I nogle tilfælde kan den endelige rapport indeholde uafklarede spørgsmål eller af andre grunde kræve en opfølgning, f.eks. fordi Borgerrådgiveren har bedt om underretning om, hvad en henstilling giver anledning til. I disse tilfælde vil den endelige rapport følges op af en (eller flere) opfølgingsrapport(er), indtil alle forhold i inspektionen er afklaret.

REAKTIONSMIDLER OG BEDØMMELSESGRUNDLAG

Borgerrådgiverens reaktionsmidler er de samme som Folketingets Ombudsmands reaktionsmidler. Borgerrådgiveren kan således udtale kritik og komme med henstillinger til forvaltningen. Kritik er udtryk for en faglig vurdering af, at regler og retningslinjer mv. ikke er overholdt.

Borgerrådgiveren kan henstille til forvaltningen at ændre procedurer eller lignende på et givent område.

Derudover kan Borgerrådgiveren påpege mere generelle problemstillinger i sin årsberetning, som afgives til Borgerrepræsentationen.

Borgerrådgiveren har i forbindelse med sin egen drift-virksomhed lagt sig fast på en sproglig skala for graduering af kritikkenes alvorlighed. Skalaen omfatter konstateringer af, at noget er uheldigt, konstateringer af begåede fejl, at noget er beklageligt, meget beklageligt, kritisabelt, meget kritisabelt eller stærkt kritisabelt. Skalaen med bemærkninger er optrykt som bilag til denne rapport.

Bedømmelsesgrundlaget for Borgerrådgiveren er det samme som Folketingets Ombudsmands, nemlig skreven ret (herunder love, bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger), god forvaltningsskik samt overordnede humanitære og medmenneskelige betragtninger. Hertil kommer Københavns Kommunes værdigrundlag, kommunikationspolitik og andre politisk vedtagne retningslinjer. Borgerrådgiveren bestræber sig desuden på at anvende samme målestok for sine vurderinger som Folketingets Ombudsmand.

Borgerrådgiverens opgave er at undersøge, om kommunens forvaltninger og institutioner overholder gældende lovgivning, god forvaltningsskik, kommunens vedtagne politikker og beslutninger om serviceniveau og -standard. Borgerrådgiveren har således ikke særligt til opgave at fremkomme med ros eller lignende tilkendegivelser om positive forhold.

Borgerrådgiverens rapporter om egen drift-undersøgelser vil derfor ikke indeholde ros (i hvert fald ikke i videre omfang) og læseren bør notere sig, at fraværet af ros ikke er ensbetydende med at, Borgerrådgiveren alene har konstateret negative forhold i forbindelse med sin undersøgelse.

SKRIFTLIGE KILDER (MODTAGET DOKUMENTATION MV.)

I forbindelse med varslingen af denne inspektion bad Borgerrådgiveren Østerbrohuset om at sende forskelligt baggrundsmateriale vedrørende inspektionsstedet så som kort, skitser eller bygningstegninger, vedligeholdelsesplaner, husordener og andre interne regler, beskrivelser af institutionen mv., retningslinjer for eventuelle bruger- og pårørenderåd eller lignende, værdigrundlag og lignende skriftligt materiale.

Borgerrådgiveren modtog i den anledning følgende fra Østerbrohuset:

- Plantegninger over Østerbrohuset (stueplan og 1. sal)

Det modtagne materiale giver mig ikke anledning til bemærkninger.

3. SAMMENFATNING

Denne rapport indeholder Borgerrådgiverens endelige vurderinger og bedømmelser i anledning af Borgerrådgiverens inspektion den 26. januar 2012 af handicaptilgængeligheden i Østerbrohuset under Kultur- og Fritidsforvaltningen.

I rapporten gennemgås handicaptilgængeligheden i Østerbrohuset – særligt med adgangsveje og fysisk tilgængelighed for øje.

Jeg har i rapporten i enkelte tilfælde udtalt kritik af forholdene, ligesom jeg har fremsat henstillinger og anbefalinger vedrørende en række forhold.

Inspektionen har givet anledning til bemærkninger vedrørende tilgængelighedsforholdene i forbindelse med:

- manglende etablering af handicapparkering
- utilgængelig adgangsvej til hovedindgang
- utilgængelig hovedindgang (trækkraft og farvemarkering)
- utilstrækkelig mulighed for varmeregulering i hallen
- manglende kontrastfarve på trappetrin
- manglende teleslyngeanlæg
- mangelfuld skiltning
- utilstrækkelig adgang til handicaptoulet
- utilgængelige bruserum
- mangelfuld adgang til elevator (dørbredde, elevatorstol og betjeningspanel)
- mangelfulde ramper ved branddøre

Østerbrohusets brugerbestyrelse meddelte som tilbagemelding på den foreløbige rapport, som blev sendt til Kultur- og Fritidsforvaltningen den 23. maj 2012, at man ønskede at følge op årligt i forhold til de fremsatte anbefalinger og egne ønsker til øget tilgængelighed. Jeg kan nu på baggrund af de årlige tilbagemeldinger, jeg har fået tilsendt i den anledning, konstatere, at Østerbrohusets tilgængelighedsniveau er forbedret væsentligt.

4. GENERELT OM TILGÆNGELIGHED

BEDØMMELSESGRUNDLAGET

Lovgrundlag:

I byggeloven fra 1975 (lov nr. 323 af 26. juni 1975) og bygningsreglementet fra 1977 blev der indskrevet handicapkrav, der havde til formål at sikre, at der fastsættes regler om udførelse og indretning af beboelsesbygninger og bebyggelser, der er offentligt tilgængelige, på en sådan måde, at bebyggelsen kan benyttes af personer, hvis bevægelses- eller orienteringsevne er nedsat.

Byggeloven fra 1975 og bygningsreglementets regler om tilgængelighed fandt anvendelse ved nybyggeri, (væsentlige) ombygninger og ved ændret brug af bygningerne jf. lovens § 2. Det samme er gældende for de nuværende tilgængelighedsregler i den nuværende byggelov (lov nr. 452 af 24. juni 1998 med senere ændringer).

Bygningsreglementet af 1. april 1995 (herefter BR 1995) skærpede og indførte yderligere bygningskrav med henblik på at tilgodese bygningers handikaptilgængelighed. Bygningsreglementets regler for tilgængelighed gælder ligeledes ved nybyggeri, (væsentlige) ombygninger og ved ændret brug af bygningerne.

Med virkning fra den 2. februar 2008 trådte Bygningsreglementet 2008 (bekendtgørelse nr. 45 af 30. januar 2008) (herefter BR 2008) i kraft. BR 2008 samler blandt andet BR 1998, BR 1995 og de tilhørende tillæg i et samlet regelsæt. BR 2008 skærper endvidere på enkelte områder tilgængelighedskravene til bygninger mv. i forhold til BR 1995.

Den 1. december 2010 trådte ændringerne i Bygningsreglementet 2010 (bekendtgørelse nr. 810 af 28. juni 2010) (herefter BR 2010) i kraft. BR 2010 er hovedsagligt en videreførelse af BR 2008 i relation til krav om tilgængelighed, dog med den ændring, at der for nye, offentligt tilgængelige bygninger med en borgerrettet servicefunktion nu gælder krav om, at information om orientering i og brug af bygningen skal være letlæselig og letforståelig.

Reglerne for tilgængelighed i henholdsvis byggeloven, BR 2010, BR 2008 og BR 1995 er ikke tillagt tilbagevirkende kraft.

Dansk Standard DS:3028:2001 – tilgængelighed for alle trådte i kraft den 1. september 2001, og indeholder en række krav til tilgængelighed. Standarden er udarbejdet af Dansk Standard i samarbejde med blandt andet det tidligere By- og Boligministerium samt handicaporganisationer og under inddragelse af Statens Byggeforskningsinstituts anbefalinger. Standarden har som udgangspunkt vejledende karakter, men der er i BR 2008 henvist hertil.

Det generelle formål med reglerne for tilgængelighed er at skabe lige muligheder for personer med handicap med hensyn til adgang til bygninger og brug af tilhørende faciliteter mv. Tilgængeligheden er i den forbindelse tiltænkt således, at personer med handicap så vidt muligt kan være selvhjulpne.

Østerbrohuset:

Østerbrohuset blev opført i 1901 og blev i mange år anvendt som sporvognsremise. I 1980 gennemgik Østerbrohuset for første gang en større ombygning og blev herefter anvendt til kulturhus med idrætsfaciliteter. I juni 2009 blev den seneste renovering af Østerbrohuset påbegyndt, og det blev taget i brug som decideret idrætsanlæg i november 2010. Renoveringen blev endelig afsluttet i februar 2011.

Den inspicerede ejendom er opført i 1901, altså før ikrafttrædelsen af byggeloven fra 1975 (lov nr. 323 af 26. juni 1975) og bygningsreglementet fra 1977.

Det fremgår af byggelovens (lov nr. 323 af 26. juni 1975) § 2 litra c, at

”Loven finder anvendelse ved:

... c. ændringer i benyttelse af bebyggelse, som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser...”

Det fremgår videre af byggelovens (lov nr. 323 af 26. juni 1975) § 6, litra d, at

”I bygningsreglementet kan fastsættes regler om udførelse og indretning af bebyggelse med hensyn til:

... indretning af beboelsesbygninger og bebyggelser, der er offentligt tilgængelige, på en sådan måde, at bebyggelsen kan benyttes af personer, hvis bevægelses- eller orienteringsevne er nedsat...”

Ifølge det oplyste har bebyggelsen inden etableringen af idrætsanlæg været anvendt som blandt andet kulturhus med tilhørende idrætsfaciliteter. Etableringen af Østerbrohuset som decideret idrætsanlæg, der påbegyndtes i juni 2009, er efter min opfattelse en så omfattende ændring af faciliteterne og benyttelsen, at BR 2008 finder anvendelse.

Det fremgår af byggelovens (lov nr. 452 af 24/06/1998) § 2 litra b, at tilgængelighedsreglerne i byggeloven og bygningsreglementerne finder anvendelse i det omfang, der foretages ændringer i benyttelsen af bebyggelsen. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at en ændring i benyttelsen eksempelvis kan være et skift i anvendelse fra bolig til erhverv, fra sommerbeboelse til helårsbeboelse, fra én erhvervsmæssig anvendelse til en anden og lignende.

BR 2010 trådte i kraft den 1. december 2010. Reglerne om tilgængelighed er, som nævnt, ikke tillagt tilbagevirkende kraft. Fremtidige ændringer i form af væsentlige ombygninger skal overholde BR 2010.

Humanitære og medmenneskelige betragtninger:

Ovenstående lovgrundlag er suppleret af Borgerrådgiverens mulighed for at inddrage mere overordnede humanitære og medmenneskelige betragtninger i grundlaget for bedømmelsen af forholdene. Borgerrådgiverens inddragelse af humanitære og medmenneskelige betragtninger på ligebehandlingsområdet er præget af krav om hensynsfuldhed og værdig behandling af borgerne. Inddragelsen af disse hensyn er endvidere påvirket af FN's standardregler om lige muligheder for handicappede jf. nedenfor. Samme betragtninger har endvidere også været et grundlag for formuleringen af Dansk Standard DS 3028:2001.

Københavns Kommunes handicappolitiske strategi:

Af Københavns Kommunes handicappolitiske strategi fremgår blandt andet følgende:

”Københavns Kommunes handicappolitik tager udgangspunkt i Københavns Kommunes værdigrundlag og FN's standardregler om Lige Muligheder for Handicappede. Med dette ønskes det synliggjort, at Københavns Kommunes værdigrundlag gælder for alle borgere. Handicappolitikken skal således medvirke til at fremhæve handicapaspektet i kommunens service og udvikling.

Vision

Københavns Kommune møder alle borgere – herunder handicappede med respekt, ligeværdighed, dialog og tillid. Københavns Kommunes vision er, at handicappede – borgere

med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller som er hæmmede i deres møde med samfundet – sikres samme rettigheder og vilkår som andre ved i videst muligt omfang at kunne tage ansvar for eget liv, at have valgmuligheder og indflydelse på kommunen og dens serviceydelser samt at have muligheder for at leve et godt, sundt og indholdsrigt liv på egne præmisser med nødvendig støtte. Københavns Kommune ønsker, at borgere, der føler sig hæmmet på grund af deres handicap, får mulighed for at deltage i og bidrage til samfundslivet på lige fod med andre.

Forudsætningen for at alle kan deltage og bidrage ligeværdigt i samfundslivet er, at de fysiske omgivelser er udformet ud fra en universel tankegang om tilgængelighed for alle og respekt for forskellighed. Handicapaspektet skal derfor inddrages i kommunens planlægning på alle politikområder, lige muligheder og tilgængelighed indtænkes og sikres i forhold til fysiske omgivelser og adgang til undervisning, oplysning, kultur, arbejde, kommunikation og deltagelse i den demokratiske proces.

Målsætninger

(...)

”IV. Fritids-, idræts- og kulturtilbud:

Det skal sikres, at handicappede – børn, unge og voksne – kan deltage på lige fod med andre borgere i et rigt udbud af fritids- og kulturaktiviteter. Tekniske hjælpemidler skal være til rådighed i fornødent omfang. Handicappedes tilgængelighed på teatre, museer, biblioteker, kultur- og medborgerhuse samt idrætsanlæg skal i videst muligt omfang sikres. Byens biblioteker og kulturhuse skal stå til rådighed for initiativer, der kan synliggøre handicappedes kulturelle aktiviteter.

...”

Københavns Kommunes handicappolitik:

Københavns Borgerrepræsentation vedtog den 10. december 2009 at igangsætte udarbejdelse af en ny handicappolitik for København. Socialudvalget besluttede på møde den 8. december 2010 at godkende indstilling til Københavns Kommunes Handicappolitik 2011-2017.

Københavns Kommunes Handicappolitik blev vedtaget af Borgerrepræsentationen den 27. januar 2011. Handicappolitikken gælder for perioden 2011-2017. Heraf fremgår det blandt andet:

”...

3. Målsætninger for Københavns Kommune

(...)

3.1.6 Tilgængelighed

Uddrag fra FN-konventionens artikel 9:

Kommunen skal træffe passende foranstaltninger til at sikre, at personer med handicap på lige fod med andre har adgang til de fysiske omgivelser og transportmuligheder, den information og kommunikation, herunder informations- og kommunikationsteknologi og – systemer, og de øvrige faciliteter og tilbud, der er åbne for eller gives til offentligheden...

Tilgængelighed ved nybyggeri, ombygning og offentlige arealer

Københavns Kommune har ikke hjemmel til at påtvinge tilgængelighed i ombygning, men der skal fortsat rettes fokus på at henstille til forbedring af tilgængeligheden. Ved nybyggeri stiller Bygningsreglementet i vidt omfang krav til tilgængeligheden, men her er fokus på udearealerne også vigtigt.

København skal desuden være en tilgængelig by for alle. Kommunen skal arbejde for, at alle kan færdes trygt, sikkert og på uafhængig vis. Københavns Kommune vil arbejde for tilgængelighed til boliger, butikker og andre private og offentlige bygninger i kraft af sine roller som myndighed, ejer og byherre.

Endelig vil Københavns Kommune arbejde for at blive en "tilgængelig turistby". Det vil også sige for turister med tilgængelighedshandicap.

København vil derfor:

- Rette fokus på forbedring af tilgængelighed i ombygningssager således, at der ikke skabes fysiske barrierer for den menneskelige mobilitet.
- Arbejde for, at der ikke skabes nye fysiske barrierer for den menneskelige mobilitet i byens rum.
- Prioritere, at indendørs og udendørsarealer i alt nybyggeri bliver tilgængeligt for alle beboere.
- Arbejde for en løbende forbedring af den nuværende tilgængelighed i byen. Byens rum omhandler gader, torve, kommunens servicetilbud, pladser og parker herunder naturområder, strande og legepladser.
- Prioritere, at der formidles information til turister om, hvad Københavns Kommune gør for tilgængeligheden i byen.

(...)

3.1.7 Kultur og fritid

Københavns Kommune arbejder aktivt for at fremme borgere med funktionsnedsættelsers involvering i samfundslivet og for at sikre uhindret adgang til kultur- og fritidsaktiviteter. I Københavns Kommune er det vigtigt, at der er tilbud, der sikrer, at alle borgere kan udfolde sig og udnytte deres kreative, kunstneriske og kropslige evner.

(...)

København vil sikre, at:

- Kultur- og fritidsfaciliteter i videst mulig omfang er tilgængelige for borgere med en eller flere af alle funktionsnedsættelserne beskrevet i FN Konventionen. Det tilstræbes at forbedre tilgængeligheden i både eksisterende og fremtidige kultur- og fritidsfaciliteter. Indsatsen sker ud fra en prioritering i henhold til Københavns Ejendommers analyse af tilgængelighedsforhold fra 2009 og i sammenhæng med den generelle genopretning af kultur- og fritidsfaciliteterne.
- Der fortsat laves kultur- og fritidsaktiviteter målrettet borgere med funktionsnedsættelse samt sikres støtte til at indgå i ordinære tilbud.

..."

HANDICAPBEGREBET

Der findes ikke én vedtagen og lovfæstet definition af begrebet handicap i dansk ret. Dette skyldes blandt andet, at handicapbegrebet er dynamisk og udvikler sig i samspil med samfundsudviklingen. Der findes dog en mere udbredt definition af et handicap eller af en handicappet person. Denne lyder:

"For at tale om et handicap - eller en handicappet person - må der kunne konstateres en fysisk, psykisk eller intellektuel funktionsnedsættelse, som afføder et kompensationsbehov for, at den pågældende kan fungere på lige fod med andre borgere."

Ovennævnte definition er inspireret af FN's standardregler om lige muligheder for handicappede. Dokumentet indeholder 22 standardregler, som blev vedtaget på FN's Generalforsamling den 20. december 1993. FN's Standardregler er ikke juridisk bindende som en international konvention, men danner grundlag for og forpligter iværksættelse af nationale politiske initiativer og beslutninger på området.

Det daværende Socialministerium oversatte i 1993 dokumentet. Heri fremgår det blandt andet:

”Betegnelsen handicap betyder tab eller begrænsning af mulighederne for at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Den beskriver relationen mellem et menneske med funktionsnedsættelse og dets omgivelser. Formålet med denne betegnelse er at sætte fokus på mangler ved omgivelserne og mangler ved de i samfundet iværksatte aktiviteter, som for eksempel information, kommunikation og uddannelse, der forhindrer mennesker med funktionsnedsættelse i at deltage på lige vilkår med andre.”

Ovennævnte præciserer forholdet mellem begreberne handicap og funktionsnedsættelse. Funktionsnedsættelsen er det objektive konstaterbare hos personen, for eksempel nedsat bevægelighed, synsevne eller psykisk funktionsnedsættelse. Handicappet kommer til udtryk i de begrænsninger i vedkommendes udfoldelse, som følger af funktionsnedsættelsen, fordi det omgivende samfund ikke er indrettet, så de modsvarer de behov og krav, mennesker med funktionsnedsættelser har.

5. DE FYSISKE RAMMER

5.1 INDLEDNING

Østerbrohuset er beliggende på adressen, Århusgade 103, 2100 København Ø og er et alsidigt idrætscenter, der også rummer faciliteter ud over idrætsanlæggene.

Østerbrohuset blev senest taget i brug i november 2010 som idrætsanlæg efter en renovering af sportsbaner, mødelokaler, foyer mv. Bygningen rummer blandt andet diverse sportsbaner, omklædningsrum, toiletter, foyer, café og mødelokaler.

Østerbrohusets ledelse oplyste under inspektionen, at der er ni ansatte i Østerbrohuset inklusiv rengøringspersonale.

Østerbrohusets ledelse oplyste endvidere, at der er problemer med varmereguleringen, idet de varmerør, der løber i loftet i den store idrætshal, ikke fungerer optimalt, hvilket bevirker, at der ofte er for koldt om vinteren.

Jeg bemærker i relation til varmereguleringen, at det kan udgøre et problem for nogle grupper af handicappede, at hallen ikke kan varmes ordentligt op, f.eks. astmatikere og gigtramte.

Jeg foretager ikke andet end at påpege ovenstående og samtidig anbefale Østerbrohuset at være opmærksom på dette i tilfælde af en fremtidig renovering eller ombygning af bebyggelsen.

5.2 HANDICAPPARKERING

Foran Østerbrohuset er der etableret 10 parkeringspladser, som ikke umiddelbart vurderes at være tilgængelige for bevægelseshæmmede, og som er omkranset af en mindre U-formet vejbane. Bagved bygningen er der et ikke nærmere opdelt asfalteret område til yderligere parkering.

Der er ikke etableret handicapparkeringspladser forbeholdt brugere af Østerbrohuset. Under inspektionen oplyste ledelsen, at der ikke blandt Østerbrohusets aktuelle brugere er personer, der benytter kørestol.

BR 2008 indeholder følgende krav til uformningen af en handicapparkeringsplads;

”... Handicapparkeringspladser har et brugsareal på 3,5 x 5 m og bør placeres så nær indgangen som muligt og være med fast jævn belægning. Mindst én handicapparkeringsplads bør have et brugsareal på 4,5 x 8 m af hensyn til minibusser med lift bag på...”

Af BR 2008 pkt. 2.6.2, stk. 3, fremgår det videre, at et passende antal parkeringspladser skal udformes, så de kan anvendes af personer med handicap.

Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler i overensstemmelse med DS 3028:2001, pkt. 4.1, at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 meter i bredden og 5 meter i længden. Den normale bredde på en parkeringsplads er til sammenligning 2,5 meter. Gangsti og lignende kan indgå som det ekstra areal (1 meter), hvis dette er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. For parkeringspladser for kassevogne anbefales 4,5 meter i bredden og 8 meter i længden. Det fremgår endvidere af DS 3028:2001 pkt. 4.1, at skiltningen skal være tydelig, og at den ideelle placering af en handicapparkeringsplads er højst 30 meter inden for gangafstand til indgangspartiet.

Som det fremgår ovenfor, påhviler det Østerbrohuset at sikre, at det nødvendige antal handicapparkeringspladser er til rådighed for idrætsanlæggets brugere. Jeg må lægge til grund, at den nærmeste handicapparkeringsplads i al fald ligger væsentligt længere væk end de 30 meter, som det fremgår af ovenstående anbefaling. Dette finder jeg uheldigt.

Jeg bemærker i relation hertil, at etablering af parkeringspladser, som netop er forbeholdt personer med handicap, og som opfylder ovenstående mål og er placeret nær Østerbrohuset, skal ses som en integreret del af at sikre den reelle handicaptilgængelighed til idrætsanlægget. Henset til blandt andet Østerbrohusets størrelse er det min umiddelbare opfattelse, at idrætsanlægget som minimum skal have tilknyttet én handicapparkeringsplads, men at det endelige behov må vurderes nærmere ud fra parkerings- og adgangsforskel og den nuværende og potentielt fremtidige brugersammensætning.

Jeg noterede, at der mellem Østerbrohusets indgangsparti og vejbanen er et bredt brostensbelagt areal til højre for indgangen. Jeg foretog ikke en nærmere opmåling heraf. Henset til vejbaneforløbet og de øvrige adgangs- og parkeringsforhold er det min umiddelbare opfattelse, at der er mulighed for at etablere en handicapparkeringsplads i overensstemmelse med standardens mål for parkeringspladsens udformning og afstand til Østerbrohuset. Jeg forstod, at ledelsen var enige i det hensigtsmæssige i at indrette en handicapparkeringsplads på dette sted.

Jeg anbefaler, at Østerbrohuset undersøger muligheden for – under inddragelse af de relevante myndigheder – at etablere et passende antal handicapparkeringspladser i overensstemmelse med ovennævnte standard og ved om fornødent at overveje at inddrage eller foretage ændringer i arealet mellem idrætsanlægget og vejbanen.

Jeg beder om underretning om, hvad min anbefaling giver anledning til.

5.3 INDGANGSPARTI

5.3.1 Adgangsvej til hovedindgang

Adgangsvejen til Østerbrohuset er på et areal mellem vejbanen og hovedindgangen. Gangbanen er overvejende belagt med fliser afbrudt af mindre brostensbelagte felter. Umiddelbart inden hoveddøren er gangbanen alene belagt med brosten, hvor der tillige er en rist nedfældet i brostene.

Af DS 3028:4.2.3 fremgår blandt andet følgende:

”Belægningen på adgangsveje, ramper, og trapper skal være jævn, fast og skridhæmmende og gangarealer skal være plane.

For at opfylde ovenstående krav skal:

(...)

brostensbelægning suppleres med gangbane(r) med jævn, plan belægning i en bredde på mindst 0,8 m...”

På særligt det sidste areal inden hoveddøren er belægningstypen brosten og dermed ujævn og kan derfor være vanskelig at forcere for eksempel for personer med gangbesvær og andre personer, der benytter ganghjælpemidler. Brostensbelægning er endvidere ikke skridsikker, særlig ikke når denne bliver regnvåd.

Ovennævnte del af adgangsvejen, der er belagt med brosten og rist, opfylder således ikke anbefalingen i DS:3028: pkt. 4.2.3. Idet denne belægningstype er anvendt på stykket lige foran indgangen til Østerbrohuset, finder jeg dette uheldigt set i lyset af anbefalingens baggrund. Jeg går imidlertid ud fra, at Østerbrohuset inddrager dette forhold jf. mine bemærkninger til parkeringsforhold ovenfor og idrætsanlæggets hovedindgang nedenfor.

5.3.2 Hovedindgang

Østerbrohusets indgangsparti består af to dobbelte glasdøre med et vindfang imellem. Glasdøren betjenes ved at åbne indgangsdøren udad ved et lodret håndtag med hængselside til højre, og der er ikke monteret automatiske døråbnere. Glasdøren er ikke forsynet med en kontrastfarve. Belægningen indvendigt på den anden side af hoveddøren er i vindfanget belagt med riflet gummibelægning. Indgangsdøren har et højdedørtrin, der blev målt til ca. 2 cm.

Det fremgår blandt andet af anbefalingen i DS:3028:2001 pkt. 4.4.12, at døre skal være lette at betjene. Ifølge anbefalingerne fra Statens Byggningsforskningsinstitut kan en trækraft på over 2,5 kg vanskeliggøre en dørbetjening foretaget af en ældre person eller personer med en nedsat funktionsevne i for eksempel arm eller hånd.

Selvom standarden alene har karakter af en anbefaling, bør standarden følges for at sikre tilgængelighed for flest mulige. Dørens trækraft blev ikke målt i forbindelse med inspektionen. Det er dog min vurdering, at dørens trækraft er langt over den anbefalede trækraft, således at døren i realiteten afskærer mange handicappede, ældre og svagelige personer fra at benytte huset. Det er videre mit indtryk, at disse problemer kan forværres yderligere af vindforholdene, således at døren på dage med blæst fra uheldige vindretninger også er svære at åbne for f.eks. de børn, der i vidt omfang udgør husets brugere.

At dørene er så vanskelige at anvende er utilfredsstillende og efter min opfattelse ikke i overensstemmelse med kommunens handicappolitik.

Jeg henstiller til Østerbrohuset om at foretage de nødvendige foranstaltninger, der kan lette betjeningen af døren i overensstemmelse med standardens formål, der blandt andet tilsiger, at brugeren så vidt muligt skal være selvhjulpne ved betjening af døre mv.

Jeg beder om underretning om, hvad min henstilling giver anledning til.

For indgangspartier af glasmateriale fremgår endvidere af DS:3028:2001 pkt. 5.3.4.7, at glaspartier i indgangsarealer skal forsynes med vandret markering 1,25-1,6 m over gulv f. eks. i form af 0,1 m brede striber.

Jeg noterede mig, at glaspartiet ikke er markeret med en farvemarkering, som kan hjælpe svagsynede med at orientere sig mod og gennem indgangspartiet. Selvom DS:3028:2001 alene har karakter af en vejledning, bør standardens anbefalinger følges for at skabe tilgængelighed for flest mulige. Jeg finder den

manglende farvemærkning uhensigtsmæssig, og jeg henstiller til Østerbrohuset om at etablere en farvemærkning i overensstemmelse med standardens anbefalinger eller tilsvarende.

Jeg beder om underretning om, hvad min henstilling giver anledning til.

Det fremgår af vejledningen til BR 2008 pkt. 3.2.1, stk. 1, at dørtrin med en højde på maksimalt 2,5 cm kan accepteres, men at dørtrin helst bør helt undgås, idet blot en højde på 2,5 cm kan være problematisk for tilgængeligheden for kørestolsbrugere.

Jeg har ingen bemærkninger til højdedørtrinnet.

5.4 GANGAREAL

5.4.1 Foyer

Fra indgangspartiet træder man fra vindfanget ind i en stor foyer i stueetagen, der huser receptions- og caféområdet, og hvorfra der er adgang til sportsbaner, omklædningsrum, toiletter samt trappe og elevator til 1. sal.

Jeg har ingen bemærkninger til foyeren.

5.4.2 Café

Østerbrohusets café udbyder et mindre sortiment hurtig og let mad som for eksempel sandwiches. Maden i caféen er som led i Københavns Kommunes målsætning omlagt til 75 % økologi, som i kombination med kommunens indkøbspolitik har betydet et markant løft i priserne til brugernes ikke udelte tilfredshed.

Betjeningsdisken blev målt til 103 cm til overkant.

I caféområdet er der opstillet flere borde- og stolearrangementer, og der er god plads mellem møbelarrangementerne.

Jeg har ingen bemærkninger til café eller caféområde.

5.4.3 Trapper

En trappe midt i bygningen forbinder nedre foyer i stueetagen og øvre foyer på 1. sal.

BR 2008 3.2.2, stk. 4, om trapper i fælles adgangsveje har blandt andet følgende ordlyd:

”Trapper i fælles adgangsveje skal have en hældning (grund og stigning), der gør dem lette og sikre at gå på. Trappers stigning må ikke være større end 180 mm.”

Det fremgår blandt andet af vejledningen til bestemmelserne, at det yderste af trappens trinflade samt trinforkant bør markeres med kontrastfarve.

Trappetrinene (særligt øverste og nederst trin) er ikke markeret i en kontrastfarve, og overholder derved ikke vejledningen til BR 2008 3.2.2, stk. 4.

Trappetrinene mangler kontrastfarve, hvilket efter min opfattelse kan vanskeliggøre orienteringen for svagsynede og personer med synshandicap ved op- og nedstigning. Jeg beder Østerbrohuset om at oplyse om eventuelle overvejelser om at sikre trappens brug ved markering af trappetrin med kontrastfarve.

5.5 MØDELOKALER

Østerbrohuset har udover selve hallen også en del mødelokaler, som udlejes til forskellige arrangementer. Mødelokalerne fremstod lyse og rummelige.

Østerbrohusets ledelse oplyste under inspektionen, at der ikke er teleslyngelanlæg til rådighed.

Jeg har ingen bemærkninger til selve mødelokalerne, men jeg anbefaler, at Østerbrohuset overvejer at stille teleslyngeanlæg til rådighed.

5.6 SKILTNING

Reglerne om orientering findes i BR 2010 og er en nyskabelse i forhold til BR 2008.

Af BR 2010 kapitel 3.2.1, stk. 3, gælder følgende angående orientering. I offentligt tilgængelige bygninger, der har en borgerrettet servicefunktion, skal væsentlig information om orientering i og brug af bygningen være letlæselig og letforståelig.

Kravet retter sig kun mod den del af bygningen, der er offentlig tilgængelig, og som har en borgerrettet servicefunktion. Bestemmelsen gælder for information ved indgangen til bygningen samt i forbindelse med orientering ved væsentlige funktioner i bygningen som wc-rum, handicaptoiletter, elevatorer, trapper, fordelingsveje mv. Informationen kan være i form af skilte, der er letlæselige og letforståelige. Informationen kan suppleres med punktskrift, lyd, piktogrammer etc. Hvor det er relevant, kan den være i form af lys, ledelinjer, teknologiske løsninger mv.

Jeg bemærker, at skiltet på døren til handicaptoiletet er mangelfuldt, idet det alene heraf fremgår, at der er tale om et puslerum. Jeg går ud fra, at Østerbrohuset vil notere sig ovenstående angående skiltning og fremadrettet vil sørge for tilstrækkelig skiltning på døren til handicaptoiletet.

5.7 HANDICAPTOILET

Østerbrohuset har flere toiletter på begge etager, som dog ikke er handicapegnede. I stueetagen forefindes ét kombineret handicaptoilet og puslerum.

Dørbredden blev målt til 81 cm, hvoraf den fri passage blev målt til 78 cm.

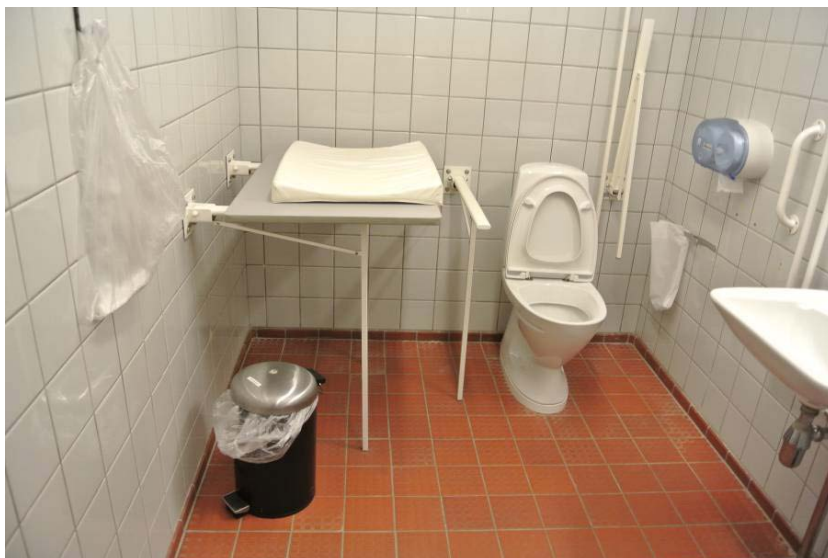
På hver side af toiletet forefindes opklappelige armstøtter, der begge blev målt til 79 cm til underkant. Toiletrulleholderen blev målt til 100 cm til underkant.

Håndvasken blev målt til 81 cm til overkant, og den automatiske håndklædeholder blev målt til 111 cm til underkant. Spejlet over vasken blev målt til 83 cm til underkant, og sæbedispenseren blev målt til 72 cm til underkant.

Der forefindes endvidere et opklappeligt puslebord, der dog kun kan klappes op uden puslepude.

Handicaptoliet er aflåst med en smæklås, hvorfor man forinden afbenyttelse skal hente en nøgle i receptionen.

Af BR 2008 kapitel 3.4.1, stk. 5, gælder følgende for indretningen af et wc-rum på de etager i en bygning, som er offentligt tilgængelige eller til brug for andre personer end de i bygningen beskæftigede.

Det følger, at mindst et af disse rum skal overholde kravene i nr. 1-7. Det følger videre, at mindst et wc-rum, som er indrettet efter nr. 1-7, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

Kravene i bestemmelsen er:

- 1) Den fri passagebredde i dør til wc-rum skal være mindst 0,77 m.
- 2) Håndvask og wc skal placeres over et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvask kan nås af person siddende på wc.
- 3) Der skal være en fri afstand på mindst 0,9 m ved den side af wc, der vender bort fra håndvask. Væggen ved siden af wc'et, der vender bort fra håndvasken, skal friholdes fra fastmonteret inventar.
- 4) Der skal være et frit manøvreareal med en diameter på 1,5 m foran wc'et og fri af dørens opslagsareal.
- 5) Toiletsæde skal placeres i en højde på 48 cm.
- 6) Der skal være opklappelige armstøtter i højde 0,8 m på begge sider af wc.
- 7) Håndvask skal placeres i en højde på ca. 0,8 m, med afløb under vask trukket tilbage."

Følgende fremgår endvidere af BR 2008 pkt. 3.4.4. stk. 5:

"Wc-rum, som er omfattet af stk. 4, skal ved ombygning indrettes, så det kan anvendes af personer i kørestol. Mindst et wc-rum, som kan anvendes af personer i kørestol, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende."

Handicaptollettets indretning opfylder derved bygningsreglementets krav, jf. BR 2008 kapitel 3.4.1, stk. 5. Jeg bemærker dog, at puslebordet skal være opslået, for at der er tilstrækkelig manøvreareal. Jeg bemærker endvidere, at adgangen til toilettet er begrænset, idet man først skal hente en nøgle for at få adgang, hvilket ikke er optimalt i relation til selvhjulpethed.

Jeg skal endvidere henvise til afsnit 5.6. for så vidt angår den mangelfulde skiltning på døren.

5.8 BADE- OG OMKLÆDNINGSRUM

Østerbrohuset har to omklædningsrum, ét til mænd og ét til kvinder, og de er indrettet nogenlunde ens.

DS 3028:2001 pkt. 4.6.4 indeholder krav til indretningen af omklædningsrum, der er velegnet til brug for handicappede.

Om omklædningsrum fremgår blandt andet følgende af 4.6.4,

”... For at opfylde kravene i 4.6 skal

- omklædningsrummets areal være mindst 2,0 x 2,0 m
- bænke til omklædning være 0,4-0,5 m dybe, mindst 1,2 m lange og placeres i en højde over gulv på 0,5 m
- knager til ophængning af tøj monteres 1,2 m og 1,6 m over gulv
- knager være lette at lokalisere og tydeligt afmærkede fx med kontrastfarve og placeres uden for gangarealer
- hylder og skabe til opbevaring forsynes med læs- og følbare cifre og symboler...”

Jeg har ingen bemærkninger til selve omklædningsarealet.

DS 3028:2001 pkt. 4.6 indeholder krav til indretning af badefaciliteter, der er velegnet til brug for handicappede.

Om bruseplads fremgår blandt andet følgende af pkt. 4.6.1,

”... For at opfylde kravene i 4.6 skal

- gulvarealet have et frit manøvreareal på mindst 1,5 m i diameter
- bruseplads udføres i niveau med gulvet
- gulve have jævnt fald mod afløb, dog højst 1:40 (25 mm niveauforskel pr. meter)
- blandingsbatteri anbringes 0,9 m over gulv
- regulering af bruser kunne foretages siddende
- bruseplads være godt belyst...”

Højdedørtrinnet op til brusearealet blev i mændenes omklædningsrum målt til 5,5 cm.

I kvindernes omklædningsrum er der muret en kant op til brusearealet, hvorpå der er monteret et metalgelænder.

Jeg foretog som led i min rundgang ikke en systematisk gennemgang af tilgængeligheden til badefaciliteterne i forhold til ovennævnte anbefaling i DS:3028:2001, som tager sigte på, at kørestolsbrugere så vidt muligt skal være selvhjulpne. Jeg bemærkede imidlertid, at bruserummene er utilgængelige for en kørestolsbruger grundet højdedørtrin. Endvidere noterede jeg, at alle brusefaciliteter betjenes med en trykknop og er uden blandingsbatteri, og at brusehovedet er fastmonteret og placeret i en højde tiltænkt benyttet i en oprejst position, og at der endvidere ikke er monteret et klapsæde/badestol. De nuværende badefaciliteter opfylder således ikke DS:3028:2001 pkt. 4.6 om indretning af badefacilitet for personer i kørestol med tilhørende vejledning. Selvom DS:3028:2001 har karakter af en anbefaling, bør denne følges for at skabe tilgængelighed for flest mulige.

En kørestolsbruger, der benytter Østerbrohusets nuværende badefaciliteter, vil således ikke (selvhjulpent) kunne benytte bruserummene.

På baggrund af ovenstående gennemgang af badefaciliteterne er det min samlede vurdering, at de nuværende badefaciliteter for kørestolsbrugere er utilstrækkelige.

Jeg foretager ikke yderligere andet end at påpege disse forhold, og beder Østerbrohuset om at være opmærksom på ovenstående regelsæt i tilfælde af en fremtidig renovering eller ombygning af omklædningsrummene.

5.9 ELEVATOR

Østerbrohuset har en elevator fra 1980, der fra stueetagen kan benyttes til opstigning til 1. sal.

BR 2008 kapitel 3.2.2, stk. 6, har blandt andet følgende ordlyd:

”... I bygninger, hvor der installeres elevator, skal mindst en elevator have størrelse som en type 2 elevator i overensstemmelse med DS/EN 81-70:...”

Det fremgår blandt andet af ovennævnte standards kap. 5.3.1, at en type 2 elevator mindst skal være 1,1 meter i bredden og 1,4 meter i dybden.

I DS 3028:2001 er kravene til indretningen af elevatorer skærpet. Kravene er alene vejledende, men bør følges for at sikre tilgængelighed for flest mulige.

DS 3028:2001 pkt. 4.4.8 indeholder krav til indretning af elevatorer, der er velegnet til brug for handicappede.

”For at opfylde ovenstående krav skal:

- elevatorstolen være mindst 2,0 m bred og 1,4 m dyb
- elevatordøren placeres i elevatorstolens bredeste side
- elevatordøren have en fri indgangsbredde på mindst 0,9 m. Elevatorens døre skal ved stop åbne automatisk
- betjeningspanelet i elevatorstolen sidde vandret 0,9-1,2 m over gulvhøjde og mindst 0,5 m fra et hjørne. Panelet skal være skrånstillet 45 grader. Betjeningsknapper skal være ophøjede, og det skal kunne høres eller føles, når de aktiveres. Tekst og tal skal udformet i relief og anbringes så nær på knapperne som muligt, men ikke på knapperne
- det udvendige betjeningspanel placeres på bygningens væg (ikke i dørfalsen) i umiddelbar nærhed af elevatordøren. Betjeningsknapper skal være ophøjede, og det skal kunne høres eller ses, når de aktiveres. Tekst og tal skal være udformet i relief og være placeret så nær knapperne som muligt
- aktivering af elevatoren ske ved let tryk
- elevatoren stoppe nøjagtig inden for +/- 10 mm
- foran elevatordøre være et frit areal på mindst 1,5 x 1,5 m med god belysning
- elevatorstolen være forsynet med god belysning, der ikke blænder
- afstand til nedadgående trappeløb være mindst 2,0 m.”

Elevatordørens bredde blev målt til 0,80 m. Elevatorstolen blev målt til at være 1,10 x 1,40 m. Betjeningspanelet blev målt til 0,88 m fra underkant og 1,05 m til overkant. Betjeningspanelet mangler taktil belægning.

Elevatoren opfylder derved bygningsreglementets krav til en type 2 elevator for så vidt angår elevatorstolens størrelse jf. BR 2008 kap. 3.2.2, stk. 6. Dørens bredde og elevatorstolens størrelse opfylder imidlertid ikke anbefalingen i DS 3028:2001 pkt. 4.4.8 Betjeningspanelets udformning betyder, at denne for så vidt angår placering næsten opfylder standardens anbefaling og for så vidt angår taktil belægning ikke opfylder standardens anbefaling.

Jeg foretager ikke yderligere andet end at påpege ovenstående, og jeg beder Østerbrohuset om at være opmærksom på standardens anbefalinger i forbindelse med en eventuel fremtidig renovering af elevatoren.

5.10 SPORTSBANER

Østerbrohuset huser en stor hal, der er opdelt i en række sportsbaner til udøvelse af diverse sportsgrene, herunder en balkon med bordtennis, hvortil der er adgang via elevator.

Jeg har ingen bemærkninger til sportsbanerne.

5.10.1 Branddøre

I hallen befinder sig fire branddøre, hvoraf der kun er støbt rampe på den ene.

Rampen blev målt til 14,5 cm i højden og 75 cm i længden. Rampen fremstår meget stejl, men på grund af manglende plads foran døren, er det ikke umiddelbart muligt at udjævne den væsentligt.

Af BR 2008 kapitel 3.2.2, stk. 2, gælder følgende, at fælles adgangsveje skal give niveaufri adgang til alle enheder på hver af bebyggelsens etager. Eventuelle niveauspring og højdeforskelle skal udlignes med ramper. Ramper må ikke udføres med en større hældning end 1:20 (50 mm pr. m), og der skal være en vandret plads på mindst 1,3 x 1,3 m for hver ende af rampen. Ramper, der udligner højdeforskelle på mere end 0,6 m skal desuden forsynes med vandret repos for hver 0,6 m stigning. Ramper skal forsynes med håndlister. Ved ramper med en hældning på 1:25 (40 mm pr. m) eller mindre, kan håndlister undlades.

Som det fremgår ovenfor, skal eventuelle niveauforskelle udlignes med ramper. Jeg noterer mig, at rampen ved branddøren ikke overholder kravet i BR 2008, jf. ovenfor, om at ramper ikke må udføres med større hældning end 1:20. Rampen er temmelig stejl, og det er min opfattelse, at rampens stejlhed betyder, at den ikke kan anvendes af kørestolsbrugere på egen hånd. Hældningsgraden er så forholdsvis stor, at en kørestolsbruger kan risikere at udsættes for personskade. Jeg finder dette beklageligt.

Jeg henstiller til, at Østerbrohuset overvejer mulighederne for at placere en rampe ved én af de andre branddøre i overensstemmelse med reglerne herom, hvor der er større mulighed for at mindske rampens hældningsgrad.

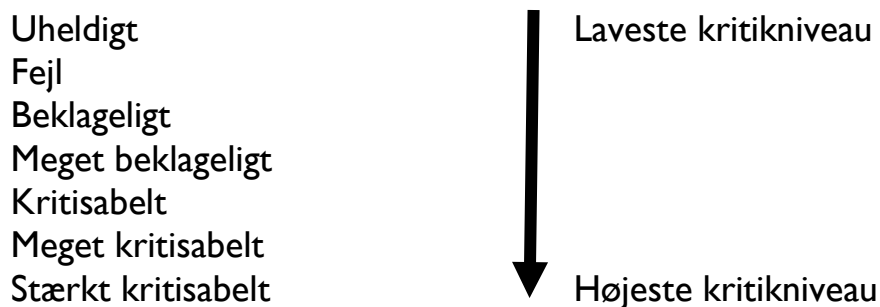
Jeg beder om underretning om, hvad min henstilling giver anledning til.

BILAG

BORGERRÅDGIVERENS KRITIKSKALA

Borgerrådgiverens kritikskala

Kritikskalaen spænder fra konstatering af forhold, der ikke er, som de bør være, uden at nogen konkret bebrejdes herfor (uheldigt) over kritik af forhold, der er mere eller mindre almindeligt forekommende i offentlig forvaltning, men ikke bør forekomme og til kritik af helt utilstedelige og uacceptable forhold (stærkt kritisabelt). Konstatninger af at noget er uheldigt, registreres ikke som en egentlig kritik i Borgerrådgiverens statistik.

Det bemærkes, at Borgerrådgiveren udover ovennævnte kritikskala naturligvis supplerende kan uddybe og kvalificere sin kritik i almindeligt sprog.

RETSKILDER OG ØVRIGT BEDØMMELSESGRUNDLAG

Byggeloven (lov nr. 323 af 26. juni 1975 med senere ændringer)

Bygningsreglement 1977

Bygningsreglement 1995

Bygningsreglement 2008

SBi-anvisning om Bygningsreglement 2008

Bygningsreglement 2010

SBi-anvisning om Bygningsreglement 2010

FN's standardregler om lige muligheder for handicappede

Dansk Standard DS 3028:2001

INSPEKTION AF HANDICAP TILGÆNDELIGHED I ØSTERBROHUSET

ENDELIG RAPPORT

Redaktion

Borgerrådgiveren

Kontakt

Københavns Kommune
Vester Voldgade 2A
1552 København V

Foto

Borgerrådgiveren

Tryk

Oplag

ISBN

Udgiver

Borgerrådgiveren

KØBENHAVNS KOMMUNE

Borgerrådgiveren

Vester Voldgade 2A

1552 København V

Telefon: 33 66 14 00

Telefax: 33 66 13 90

E-mail: borgerraadgiveren@kk.dk

www.kk.dk/borgerraadgiveren